

มะเร็งเต้านม (Breast cancer)

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ แพทย์หญิง พวงทอง ไกรพิบูลย์
ว.รังสีรักษา และเวชศาสตร์นิวเคลียร์

โรคมะเร็งเต้านม (Breast cancer)

เป็นโรคมะเร็งพบบ่อยของหญิงไทยและของผู้หญิงทั่วโลกโดยอยู่ในลำดับ 1 - 2 ของโรคมะเร็งในผู้หญิงทั้งหมด โดยคิดเป็นประมาณ 16% ของมะเร็งในผู้หญิงทั้งหมด ทั้งนี้เป็นโรคมะเร็งของผู้ใหญ่ พบได้สูงขึ้นตั้งแต่อายุ 50 ปีขึ้นไป (ประมาณ 5% พบในอายุต่ำกว่า 40 ปี) โดยผู้ชายพบน้อยกว่าผู้หญิงถึง 100 เท่า ซึ่งข้อมูลในโรค มะเร็งเต้านมของผู้ชายยังมีน้อยมากเนื่องจากพบโรคได้น้อย ทางแพทย์จึงอนุโลมให้ดูแลรักษาเช่นเดียวกับโรคมะเร็งเต้านมของผู้หญิง สถิติการเกิดมะเร็งเต้านมในผู้หญิงต่างกันในแต่ละเชื้อชาติและภูมิภาค มีรายงานพบได้ 18 - 26 รายต่อประชากรหญิง 100,000 คนในภูมิภาคเอเชีย 22 - 28 รายต่อประชากรหญิง

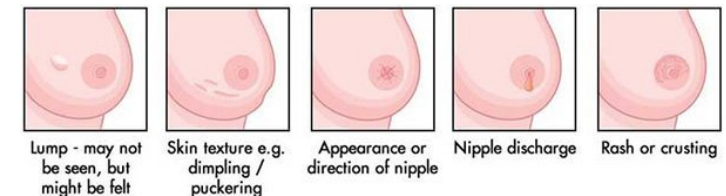
100,000 คนในภูมิภาคอัฟริกา 49 - 78 รายต่อประชากรหญิง 100,000 คนในทวีปยุโรป ประมาณ 42 รายต่อประชากรหญิง 100,000 คนในอเมริกากลางและอเมริกาใต้ และประมาณ 90 รายต่อประชากรหญิง 100,000 คนในอเมริกาเหนือ ส่วนในประเทศไทยช่วงปี พ.ศ. 2544 - 2546 รายงานมะเร็งเต้านมในหญิงไทย 20.9 รายต่อประชากรหญิงไทย 100,000 คนและในชายไทย 0.3 รายต่อประชากรชาย 100,000 คน

โรคมะเร็งเต้านมเกิดได้อย่างไร? มีปัจจัยเสี่ยงไหม?

ในปัจจุบันยังไม่ทราบสาเหตุที่แน่ชัดของการเกิดโรคมะเร็งเต้านม โดยเฉพาะในมะเร็งเต้านมของผู้ชาย แต่พบปัจจัยเสี่ยงในผู้หญิงได้แก่

- อายุ เพราะพบโรคได้สูงขึ้นตามอายุที่สูงขึ้น
- พันธุกรรม เพราะพบคนที่มีความผิดปกติทางตรง (บิดา มารดา พี่ น้องท้องเดียวกัน) เป็นโรค มะเร็งเต้านมมีโอกาสเกิดโรคมะเร็งเต้านมได้สูงกว่า
- เชื้อชาติ เพราะพบโรคในคนเชื้อชาติตะวันตกสูงกว่าเชื้อชาติเอเชีย
- ประจำเดือน พบโรคสูงขึ้นเมื่อมีประจำเดือนเร็วกว่าอายุ 12 ปี
- มีโรคก้อนเนื้อบางชนิดของเต้านม (อ่านเพิ่มเติมในบทความเรื่อง ก้อนในเต้านม)
- กินยาฮอร์โมนเพศหญิงเป็นประจำต่อเนื่อง
- กินอาหารไขมันสูงต่อเนื่อง
- โรคอ้วนที่เกิดหลังจากภาวะหมดประจำเดือนแล้ว
- จากสูบบุหรี่

โรคมะเร็งเต้านมมีอาการอย่างไร?

อาการสำคัญของโรคมะเร็งเต้านมทั้งในผู้หญิงและในผู้ชายคือ คลำได้ก้อนเนื้อในเต้านม มักเกิดเพียงข้างเดียว (โอกาสเกิดสองข้างมีประมาณ 5%) แต่อาจพบจากมีแผลเรื้อรังที่หัวนม หรือมีน้ำนมผิดปกติโดยเฉพาะเป็นน้ำเลือด

แพทย์วินิจฉัยโรคมะเร็งเต้านมได้อย่างไร?

แพทย์วินิจฉัยโรคมะเร็งเต้านมทั้งในผู้หญิงและในผู้ชายได้จาก อาการ ประวัติการเจ็บป่วยในครอบครัว ประวัติกินยาต่างๆ การตรวจร่างกาย การตรวจคลำเต้านม การตรวจภาพรังสีเต้านม (แมมโมแกรม/mammogram) อาจร่วมกับตรวจอัลตราซาวด์ แต่ที่ให้ผลแน่นอนคือ

เจาะ/ดูดเซลล์หรือตัดชิ้นเนื้อจากก้อนมะเร็งตรวจทางเซลล์วิทยาหรือทางพยาธิวิทยา

โรคมะเร็งเต้านมมีกี่ระยะ?

โรคมะเร็งเต้านมทั้งในผู้หญิงและในผู้ชายแบ่งเป็น 4 ระยะเช่นเดียวกับโรคมะเร็งทั่วไป โดยระยะศูนย์ยังไม่จัดเป็นโรคมะเร็งอย่างแท้จริงเพราะโรคยังไม่มี การรุกราน ซึ่งระยะต่างๆได้แก่

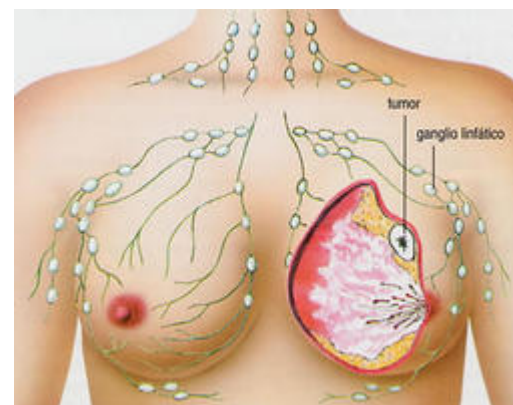
ระยะ 0: ก้อนเนื้อมะเร็งมีขนาดเล็ก ยังไม่มีการรุกรานเนื้อเยื่อ เซลล์มะเร็งอยู่เฉพาะในชั้นผิวของเนื้อเยื่อเต้านม ซึ่งโรคระยะนี้มีอัตราการรอดที่ 5 ปี ประมาณ 95 - 100%

ระยะที่ 1: ก้อนมะเร็งขนาดโตขึ้นและ/หรือลุกลามเข้าต่อมน้ำเหลืองรักแร้ด้านเดียวกับโรค แต่ในจำนวนน้อยต่อม ซึ่งโรคระยะนี้มีอัตราการรอดที่ 5 ปี ประมาณ 90 - 100%

ระยะที่ 2: ก้อนเนื้อมะเร็งมีขนาดโตขึ้นและ/หรือลุกลามเข้าต่อมน้ำเหลือง แต่ยังจำนวนน้อยต่อม ซึ่งโรคระยะนี้มีอัตราการรอดที่ 5 ปี ประมาณ 85 - 90%

ระยะที่ 3: ก้อนมะเร็งโตมากขึ้น และ/หรือแตกเป็นแผล และ/หรือจับโยกไม่ได้เพราะก้อนเนื้อยึดติดกับกล้ามเนื้อหน้าอก และ/หรือลุกลามเข้าต่อมน้ำเหลืองรักแร้ในจำนวนมากขึ้น และ/หรือลุกลามเข้าต่อมน้ำเหลืองในช่องอก และ/หรือลุกลามเข้าต่อมน้ำเหลืองเหนือไหปลาร้าด้านเดียวกับโรค ซึ่งโรคระยะนี้มักมีอัตราการรอดที่ 5 ปี ประมาณ 65 - 70%

ระยะที่ 4: โรคแพร่กระจายเข้ากระแสโลหิต (เลือด) สู่อวัยวะอื่นๆที่พบบ่อย คือ ปอด กระดูก ตับ สมอง และไขกระดูก ซึ่งโรคระยะนี้มักไม่หายขาด ทั่วไปผู้ป่วยมักมีชีวิตอยู่ได้ประมาณ 1 - 3 ปีขึ้นกับอวัยวะที่มีโรคแพร่กระจาย โดยอัตราการรอดที่ 5 ปีประมาณ 0 - 20%

โรคมะเร็งเต้านมมีวิธีการรักษาอย่างไร?

วิธีการรักษาโรคมะเร็งมีหลายวิธี ที่สำคัญคือ ผ่าตัด รังสีรักษา ยาเคมีบำบัด ยาฮอร์โมน และยา รักษาตรงเป้า (ทั้งฮอร์โมนและยารักษาตรงเป้าใช้รักษาเฉพาะผู้ป่วยซึ่งเซลล์มะเร็งเป็นชนิดตอบสนองต่อยา ซึ่งแพทย์ทราบได้จากการตรวจชิ้นเนื้อจากก้อนมะเร็งด้วยการตรวจทางพยาธิวิทยา)

แนวทางการรักษาโรคมะเร็งเต้านมมักใช้หลายวิธีร่วมกัน ทั้งนี้ขึ้นกับหลายปัจจัยเช่น ระยะโรค ผลชิ้นเนื้อภายหลังผ่าตัด อายุ สุขภาพผู้ป่วย และดุลพินิจของแพทย์ ทั้งนี้ การผ่าตัดมีทั้งชนิดเก็บเต้านมไว้ (มักต้องรักษาพร้อมกับรังสีรักษา) และผ่าตัดเต้านม ทั้งนี้ขึ้นกับหลายปัจจัยเช่น ระยะโรค ขนาดและตำแหน่งของก้อนเนื้อ ขนาดเต้านมผู้ป่วย และดุลพินิจของแพทย์

อนึ่ง วิธีการรักษาโรคมะเร็งเต้านมในผู้ชายเช่นเดียวกับใน มะเร็งเต้านมในผู้หญิง

มีผลข้างเคียงจากการรักษาโรคมะเร็งเต้านมอย่างไร?

ผลข้างเคียงจากการรักษาโรคมะเร็งเต้านมขึ้นกับวิธีการรักษาได้แก่

- การผ่าตัด เช่น การสูญเสียเนื้อเยื่อ การเสียเลือด แผลผ่าตัดติดเชื้อ และเสี่ยงต่อการดมยาสลบ
- รังสีรักษา คือ ผลข้างเคียงต่อผิวหนังและต่อเต้านม (อ่านเพิ่มเติมในบทความเรื่อง การดูแลผิวหนังและผลข้างเคียงต่อผิวหนังบริเวณฉายรังสีรักษา และเรื่อง การดูแลตนเองเมื่อฉายรังสีเต้านม) าม
- ยาเคมีบำบัด คือ อาการคลื่นไส้ อาเจียน ผื่น ร่วง ภาวะซีด และการติดเชื้อจากภาวะเม็ดเลือดขาวต่ำ (ภาวะเม็ดเลือดขาวต่ำจากเคมีบำบัดและ/หรือรังสีรักษา: การดูแลตนเอง) และการมีเลือดออกได้ง่ายจากภาวะเกล็ดเลือดต่ำ
- ยาฮอร์โมน คือ ตกขาวโดยไม่มีการติดเชื้อ เลือดออกผิดปกติทางช่องคลอด (พบได้น้อย) มะเร็งเยื่อบุมดลูก (พบได้น้อยมากประมาณ 0.2 - 1.6 รายต่อผู้ใช้ยา 1,000 ราย) ปวดข้อ
- ยารักษาตรงเป้า ผลข้างเคียงที่อาจพบได้จากยารักษาตรงเป้าคือ การเกิดสิวขึ้นทั่วตัวรวมทั้งใบหน้า และยาบางชนิดอาจก่อให้เกิดภาวะเลือดออกได้

ง่าย แผลติดยากเมื่อเกิดบาดแผล และอาจเป็นสาเหตุให้ผนังลำไส้ทะลุได้

อนึ่ง ผลข้างเคียงจากการรักษาโรคมะเร็งทุกชนิด รวมทั้งโรคมะเร็งเต้านมขึ้นกับวิธีการรักษา ซึ่งผลข้างเคียงจะสูงและรุนแรงขึ้นเมื่อ

- ใช้หลายวิธีการรักษาร่วมกัน
- มีโรคเรื้อรังประจำตัวเช่น โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง และโรคไขมันในเลือดสูง • มีโรคเรื้อรังประจำตัวเช่น โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง และโรคไขมันในเลือดสูง
- สูบบุหรี่
- ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และ
- ในผู้สูงอายุ

โรคมะเร็งเต้านมรักษาหายไหม?

โรคมะเร็งเต้านมเป็นโรคที่การพยากรณ์โรคมีความรุนแรงปานกลาง มีโอกาสรักษาหายค่อนข้างสูงโรคหนึ่งเมื่อเป็นโรคในระยะต้นๆ ดังนั้นโอกาสรักษาหายของโรคมะเร็งเต้านมจึงขึ้น กับระยะโรค การตอบสนองต่อการรักษาฮอร์โมนเพศ อายุ และสุขภาพของผู้ป่วย ซึ่งการพยากรณ์โรคจะคล้ายกันทั้งในผู้หญิงและในผู้ชาย

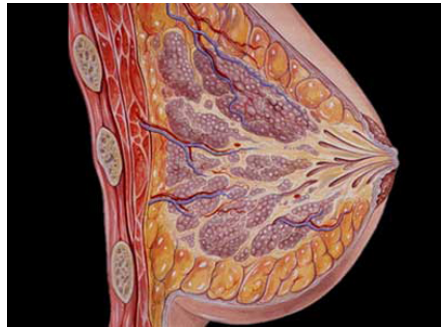
อัตราการรอดที่ 5 ปีของโรคมะเร็งเต้านมในระยะต่างๆ ทั้งในผู้หญิงและในผู้ชายประมาณได้ดังนี้

- ระยะ 0 ประมาณ 95 - 100%
- ระยะ 1 ประมาณ 90 - 100%
- ระยะ 2 ประมาณ 85 - 90%
- ระยะ 3 ประมาณ 65 - 70%
- ระยะ 4 ประมาณ 0 - 20%

ดูแลผู้ป่วยมะเร็งเต้านมอย่างไร?

การดูแลตนเองเมื่อป่วยเป็นโรคมะเร็งและการดูแลผู้ป่วยมะเร็งในโรคมะเร็งทุกชนิดรวม ถึงมะเร็งเต้านม อ่านเพิ่มเติมใน การดูแลตนเองเมื่อป่วยเป็น

โรคมะเร็งและการดูแลผู้ป่วยโรค มะเร็ง และในเรื่อง การดูแลตนเอง การดูแลผู้ป่วยเคมีบำบัด

มีวิธีตรวจคัดกรองโรคมะเร็งเต้านมไหม?

ปัจจุบันมีวิธีที่มีประสิทธิภาพในการตรวจคัดกรองโรคมะเร็งเต้านมในผู้หญิงคือ การตรวจคลำเต้านมด้วยตนเอง ร่วมกับการตรวจเต้านมด้วยแมมโมแกรม (อ่านเพิ่มเติมในบทความเรื่อง วิธีตรวจคัดกรองโรคมะเร็งปากมดลูก โรคมะเร็งเต้านม และโรคมะเร็งลำไส้ใหญ่ และเรื่อง การตรวจภาพรังสีเต้านม) ทั้งนี้ เพื่อให้พบโรคได้ตั้งแต่ยังไม่มีอาการหนึ่ง เนื่องจากมะเร็งเต้านมในผู้ชายพบได้น้อยมาก จึงยังไม่มีคำแนะนำให้ตรวจคัดกรอง มะเร็งเต้านมในผู้ชาย แพทย์เพียงแนะนำให้สังเกตตนเอง ซึ่ง

ถ้าพบมีก้อนเนื้อผิดปกติหรือมีเลือดออกจากหัวนม ควรรีบพบแพทย์/ไปโรงพยาบาล

โรคมะเร็งเต้านมป้องกันได้ไหม?

การป้องกันโรคมะเร็งเต้านมคือ หลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยงดังกล่าวที่หลีกเลี่ยงได้ดังกล่าวแล้วในหัวข้อปัจจัยเสี่ยง

เมื่อไรจึงควรพบแพทย์เพื่อตรวจโรคมะเร็งเต้านม?

ในผู้หญิงและในผู้ชายเมื่อคลำพบก้อนในเต้านมหรือพบความผิดปกติของเต้านม ควรรีบพบแพทย์/ไปโรงพยาบาลภายใน 1 - 2 สัปดาห์ แต่เมื่ออาการปกติในผู้หญิง ควรพบแพทย์เพื่อขอรับการตรวจคัดกรองมะเร็งเต้านมที่อายุ 50 ปี หรือที่อายุ 30 - 40 ปีเมื่อมีประวัติคนในครอบครัวสายตรงเป็นโรคมะเร็งเต้านม

ตรวจเต้านม กันเถอะ!

มะเร็งเต้านมสามารถรักษาให้หายขาดได้ หากตรวจพบในระยะเริ่มต้น

1

ยืนหน้ากระจกสังเกต
ความเปลี่ยนแปลง
ของขนาดรูปร่าง
สีผิว ตำแหน่งของเต้านม
และหัวนม

2

ยกแขนขึ้น
เหนือศีรษะทั้ง 2 ข้าง
หมุนตัวซ้ายๆ เพื่อดู
ความผิดปกติ
บริเวณด้านข้างของเต้านม

3

ใช้มือเท้าเอวแล้วโน้มตัว
มาข้างหน้าเล็กน้อย
ดูความเปลี่ยนแปลง
ซ้ำอีกครั้ง

4

ใช้นิ้วมือบีบที่
หัวนมเบาๆ
ดูว่ามีเลือด หนอง หรือ
น้ำไหลออกจาก
หัวนมหรือไม่

6

เปลี่ยนเป็นคลำในท่านอน
ใช้หมอนหนุนไหล่ข้าง
ที่จะทำ แล้วคลำซ้ำ
เหมือนทำยืน

5

เริ่มคลำเต้านม ตั้งแต่กระดูก
ไหปลาร้าลงมา ให้ใช้นิ้วชี้ นิ้วกลาง
และนิ้วนางทั้ง 3 นิ้ว ค่อยๆกดลงบน
ผิวหน้าเบาๆ และกดแรงขึ้น
คลำเต้านมให้ทั่วทิศทาง ถึงบริเวณ
รักแร้ใต้แขน โดยคลำเต้านม
ให้ครบทั้งสองข้างวนเสร็จ

วนเป็นวงกลม ลูบเข้าหาหัวนม ลูบขึ้น-ลง

ตรวจหาความผิดปกติในเต้านม เมื่ออายุ 20 ปี ขึ้นไป เป็นประจำทุกเดือน ภายหลังจากที่ประจำเดือนมา 7 - 10 วัน หากพบความผิดปกติ ควรรีบพบแพทย์โดยเร็วที่สุด "ศูนย์เต้านมโรงพยาบาลกรุงเทพวิทยา"

sabaidetepattaya

sw.นรjnnpพิทยา

@bphospital

bangkokpattayahospital

Tel.1719

โรงพยาบาลกรุงเทพ
BANGKOK HOSPITAL
BKK-PATTAYA

www.bangkokpattayahospital.com